

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobkyně: X

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 426/16, 128 10 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26.1.2017, č.j. MSP-174/2015-ODSK-OTC/22

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým jí byla podle § 24 odst. 1 písm. b) a § 28 odst. 1 písm. b) za užití § 29 písm. b) zákona č. 45/2013Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále „zákon o obětech trestných činů“ nebo jen „zákon“) přiznána peněžitá pomoc ve výši 25 000 Kč. V částce 25 000 Kč pak byla s odkazem na § 29 písm. b) zákona o obětech trestných činů žádost žalobkyně o poskytnutí peněžité pomoci zamítnuta.

2. Žalobkyně uvedla, že se stala v době od 1.9.2010 do října 2013 obětí trestné činnosti, a to zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 2 písm. d) trestního zákoníku, přečinu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 1 trestního zákoníku, přečinu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 2 písm. b), c), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, přečinu poškození cizí věci dle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Uvedenou trestnou činnost spáchal X (dále též jen „pachatel“), který byl za to pravomocně odsouzen rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2015, č.j. 2 T 119/2015-527.
3. Napadené rozhodnutí považuje žalobkyně za nesprávné, neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu s trestním spisem, který byl podkladem pro toto rozhodnutí.
4. Žalobkyně měla po celou dobu trestního řízení za to, že proti obviněnému řádně uplatnila nárok na náhradu škody, neboť tak učinila v rámci výsledku svědka dne 20.5.2015. Na dotaz komisaře, zda jí bývalý přítel způsobil nějakou škodu a zda žádá o její náhradu, uvedla: *„žádám o náhradu majetkové škody ve výši 600 tis. Kč a dále za nemajetkovou škodu z důvodu, že mám stresovou poruchu, ve výši 240 tis. Kč. Náhradu za poškození počítačů a mobilů nežádám“* (str. 10 protokolu o výsledku svědka ze dne 20.5.2015). V průběhu řízení byla žalobkyně poučena o ust. § 43 odst. 3 trestního řádu, jehož částečný obsah citovala.
5. Žalobkyně proto nesouhlasí se závěrem žalovaného v napadeném rozhodnutí, že nevyužila možnost uplatnit nárok na náhradu škody proti obviněnému, přestože byla o této možnosti řádně poučena a nic jí v řádném uplatnění nároku nebránilo. Naopak, tento nárok uplatnila v souladu s § 43 odst. 3 trestního řádu, a to v průběhu přípravného řízení v rámci výsledku svědka, tedy jasně před zahájením dokazování u hlavního líčení. Nárok byl uplatněn vůči konkrétní osobě, neboť vůči pachateli bylo v té době již zahájeno trestní stíhání. Důvody žalobkyně v průběhu přípravného řízení opakovaně uváděla a jsou uvedeny ve zmíněném protokolu; 600 tis. Kč je částka, kterou tvoří půjčky, k jejichž uzavření žalobkyni obviněný přinutil. Doklady o těchto půjčkách jsou součástí trestního spisu. Skutečnost, že žalobkyni byla způsobena újma na zdraví v podobě posttraumatické stresové poruchy, pak byla doložena znaleckým posudkem PhDr. Blanky Spiškové.
6. Žalobkyně připustila, že z obavy ze setkání s obviněným jako poškozená nevyužila svého práva účasti na hlavním líčení a jako právní laik nijak neřešila skutečnost, že soud v adhezním řízení o jejím nároku na náhradu škody nerozhodl. Žalobkyně tak nečinila z důvodu, že jakékoli následné faktické vymožení náhrady škody na obžalovaném je patrně nerealizovatelné, neboť ten jí na výživném na nezletilou dceru do dne podání žaloby dluží částku cca 100 tisíc Kč. V této věci žalobkyně spolupracovala i s Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí, kdy s jeho pomocí bylo zjištěno, že obžalovaný, který se t.č. nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, nemá v Rumunsku žádný postižitelný majetek.

II. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný navrhl, aby byla žaloba zamítnuta. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že ve věci provedl dne 26.8.2015 dokazování mimo ústní jednání [kopiemi pořízenými ze spisu

Městského soudu v Brně sp. zn. 2 T 119/2015 (č.l. 1-5, 46, 47, 189-193, 184-187, 197-203, 204-205, 221, 222-223, 254, 262-287, 323, 324, 327, 329); obžalobou Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 19.6.2015 č.j. 5ZT 162/2014-50; listinami zaslanými žadatelkou (nynější žalobkyní): kopií usnesení Policie ČR, MŘ policie Brno, 4. OOK ze dne 11.11.2014 č.j. KRPB-52226-96/TČ-2014-060274; kopií lékařské zprávy FN u Sv. Anny v Brně ze dne 17.7.2012 (MUDr. J. N.); kopií lékařské zprávy Úrazové nemocnice v Brně ze dne 7.7.2013 (MDDr. J. H.). Přípisem žalovaného ze dne 20.6.2016 č.j. MSP-174/2015-ODSK-OTC/21 byla žalobkyně poučena o možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, kdy byla zároveň vyrozuměna, z jakých důkazů bude při vydání rozhodnutí ve věci její žádosti o poskytnutí peněžité pomoci vycházeno. Této možnosti žalobkyně nevyužila.

8. Z protokolu o hlavním líčení konaném u Městského soudu v Brně dne 22.7.2015 ve věci sp. zn. 2 T 119/2015 (č.l. 423-431) bylo zjištěno, že šlo o první hlavní líčení ve věci. Žalobkyně se k hlavnímu líčení nedostavila (doručení vykázano). Po přednesu obžaloby bylo ze strany soudu sděleno, že se k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody připojila (pouze) Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra. Z rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 18.12.2015 č.j. 2 T 119/2015-527 bylo v rámci prováděného dokazování žalovaným zjištěno, že jím byl pachatel uznán vinným spácháním zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 odst. 1, 2 písm. b), d) tr. zákoníku, přečinu neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací dle § 230 odst. 1 tr. zákoníku a přečinu neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací dle § 230 odst. 2 písm. b), c), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že v blíže specifikovaném období žalobkyni psychicky a fyzicky týral. Daným rozsudkem byla zároveň pachateli uložena povinnost nahradit poškozené Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra škodu ve výši 793,- Kč, která pojišťovně vznikla v souvislosti s péčí poskytnutou poškozené (žalobkyni). K uvedenému závěru soud dospěl i s vědomím obsahu výsledku žalobkyně konaného v rámci přípravného řízení dne 20.5.2015 (viz č.l. 4-6 rozsudku), na nějž žalobkyně v rámci žaloby proti napadenému rozhodnutí poukázala.
9. Z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8.3.2016 č.j. 8 To 64/2016-613, jímž bylo zamítnuto odvolání pachatele, nebylo zjištěno, že by žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 18.12.2015 č.j. 2 T 119/2015-527 podala opravný prostředek, jímž by brojila proti věcnému vyhodnocení spisového materiálu ze strany městského soudu v tom směru, že jediným, kdo se řádně a včas připojil k danému trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody, a o jehož nároku tak bylo jako o jediném v rámci adhezního řízení rozhodováno, byla Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra. K tomu žalovaný uvedl, že je výsostným právem orgánů činných v trestním řízení (trestního soudu), aby dle obsahu spisového materiálu dovodil a posoudil, zda a případně který ze subjektů považujících se za poškozené v trestním řízení se se svým nárokem na náhradu škody či jiné újmy řádně a včas připojil k trestnímu řízení (ve smyslu příslušných ustanovení trestního řádu) a tím pádem zda jde o nárok, o němž je na místě v daném konkrétním trestním řízení v rozsudku ve věci samé též rozhodnout. Uvedené posouzení a úvaha k tomu příslušného orgánu se pak promítá do (konečného) rozhodnutí ve věci samé, kde je konstatováno, který subjekt se řádně a včas k trestnímu řízení připojil, s jakým nárokem a zda byl tento řádně a včas uplatněný nárok rozhodujícím orgánem shledán důvodným či nikoli. Žalovanému správnímu orgánu v rámci správního řízení, v němž je rozhodováno o nárocích na poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti v režimu zákona o

obětech trestných činů, nepřísluší jakkoli toto věcné posouzení učiněné k tomu příslušnými orgány činnými v trestním řízení hodnotit či věcně přezkoumávat.

10. K tvrzení žalobkyně o tom, že se řádně připojila k trestnímu řízení se svým nárokem na náhradu škody, které žalobkyně opírá o obsah protokolu o výsledku svědka ze dne 20.5.2015 č.j. KRPB-52226-125/TČ-2014-060274, kde k dotazu komisaře, zda jí bývalý přítel způsobil nějakou škodu a zda žádá o její náhradu, uvedla: „*Žádám o náhradu majetkové škody, to je těch 600 tis. Kč a dále za nemajetkovou škodu z důvodu, že mám tu stresovou poruchu v jaké výši 240 tis. Kč. Náhradu za poškození počítačů a mobilů nežádám,*“ žalovaný konstatoval, že toto sdělení žalobkyně nelze v žádném případě považovat za řádné připojení se s nárokem na náhradu škody či jiné újmy k trestnímu řízení ve smyslu trestního řádu, neboť toto strohé jednověté nedoložené prohlášení nesplňuje parametry ust. § 43 odst. 3 tr. řádu. V tomto směru žalovaný odkázal zejména na znění ust. § 43 odst. 3 tr. řádu, resp. na poučení, kterého se žalobkyni opakovaně (dne 27.2.2014 pod č.j. KRPB-52226-5/TČ- 2014-060274 a dne 4.4.2014 pod č.j. KRPB-52226-26/TČ-2014-060274) dostalo.
11. Žalovaný tak i nadále trvá na svém závěru, že bylo na místě v této věci aplikovat ust. § 29 písm. b) zákona o obětech trestných činů, a to ve smyslu krácení poskytované peněžité pomoci o 50 %, když při stanovené výši krácení (která dle zákona může činit až 100 %) žalovaný vycházel nejen z absence uplatnění nároku na náhradu škody či jiné újmy ze strany žalobkyně v trestním řízení, a to i za situace, kdy žalobkyně opakovaně v podstatě ve všech výpovědích učiněných v rámci trestního řízení uváděla, že jí minimálně materiální škoda ze strany pachatele způsobena byla, kdy zároveň popisovala i zdravotní potíže jednáním jmenovaného jí způsobené, ale přihlížel i k osobě samotné žalobkyně jakožto osoby v době trestné činnosti dospělé (v roce 2010 bylo žadatelce 27 let), vysokoškolsky vzdělané, dále k okolnostem týkajícím se majetkových a rodinných poměrů žalobkyně (výdělečně činná osoba, zároveň však samoživitelka nezletilého dítěte) a k osobě samotného pachatele a jeho poměrům (cizinec se sporným majetkovým a proměnlivým výdělkovým zázemím). Napadené rozhodnutí tak žalovaný považuje za správné a souladné s úplně zjištěným skutkovým stavem.

III. Replika žalobkyně

12. Žalobkyně v replice k vyjádření žalovaného poukázala na to, že jako právní laik považovala poskytnuté důkazy za dostačující pro poskytnutí peněžité pomoci v plné výši. Žalobkyně se vzdala práva účasti na dokazování při poskytnutí peněžité pomoci rovněž z důvodu finanční a časové náročnosti cestování do Prahy. Žalobkyně dále zevrubně popsala okolnosti a důvody své neúčasti na hlavním líčení. K argumentaci žalovaného, že proti rozsudku trestního soudu nepodala jako opomenutá poškozená opravný prostředek, uvedla, že již tehdy bylo velmi diskutabilní, zda by se odsouzený mohl aktivně podílet na náhradě škody v požadované výši, a to s ohledem na neúspěch při vymáhání výživného na dceru žalobkyně. Požadavek žalovaného tedy žalobkyně považuje za formalistický. Dále k věci uvedla, že jako právní laik si netroufla na podání odvolání s tak diskutabilní možností vymáhání škody. Využití právního zastoupení bylo mimo její finanční možnosti a právní pomoc zdarma od neziskových organizací byla poněkud limitovaná.
13. Žalobkyně trvá na tom, že nárok na náhradu škody uplatnila v souladu s ust. § 43 odst. 3 trestního řádu. Podotkla, že § 29 písm. b) zákona o obětech trestných činů nestanoví

obligatorní snížení v případě, že oběť nevyužije všech zákonných prostředků k uplatnění náhrady po pachateli. Žalobkyně je toho názoru, že po ní v době probíhajícího soudního řízení nebylo možné jako po oběti trestné činnosti domácího násilí (po celou dobu trestního řízení se navíc sama starala o kojence) spravedlivě žádat, aby vyhověla veškerým formálním požadavkům na žádost o odškodnění. Žalobkyně se následně v replice podrobněji vyjádřila ke své obtížné sociální situaci.

IV. Posouzení věci soudem

14. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
15. Podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů *právo na peněžitou pomoc má oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví.*
16. Podle § 25 zákona o obětech trestných činů *peněžitá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené oběti trestným činem (odst. 1). Peněžitá pomoc se poskytne, pokud nemajetková újma, škoda na zdraví nebo škoda vzniklá v důsledku smrti způsobené trestným činem nebyla plně nahrazena (odst. 2).*
17. Podle § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů *peněžitá pomoc se poskytne na žádost oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. b) v paušální částce 50 000 Kč nebo ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč.*
18. Podle § 28 odst. 2 zákona o obětech trestných činů *jestliže o náhradě škody nebo nemajetkové újmy bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody nebo nemajetkové újmy zjištěná v rozsudku závazná pro stanovení peněžité pomoci v rozsahu, v jakém již bylo o náhradě škody nebo nemajetkové újmy rozhodnuto.*
19. Podle § 29 zákona o obětech trestných činů *peněžitá pomoc stanovená podle § 28 může být snížena nebo se nepřizná s přihlédnutím k sociální situaci oběti a k tomu, a) do jaké míry oběť spoluzavinila vznik újmy a b) zda oběť využila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli nebo na jiné osobě, která je povinna škodu hradit.*
20. V posuzované věci není sporu o tom, že žalobkyně byla žalovaným považována za oběť ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) zákona, neboť splňovala kritéria podle § 24 odst. 3 písm. i) zákona – v důsledku trestné činnosti pachatele jí vznikla těžká újma na zdraví (porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů). Zároveň nebyla zjištěna existence skutečností, které by poskytnutí peněžité pomoci vylučovaly (viz § 27 zákona o obětech trestných činů).

21. Těžištěm sporu je aplikace ustanovení § 29 zákona, na jehož základě žalovaný snížil paušální částku peněžité pomoci na polovinu. Stejné ustanovení (§ 8) obsahoval i zákon č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně některých zákonů, který byl zákonem o obětech trestných činů nahrazen. Jedná se o ustanovení, které žalovanému umožňuje s ohledem na konkrétní okolnosti případu a smysl poskytované pomoci peněžitou pomoc poměrně snížit či dokonce nepřiznat. Zákonná dikce („*může být snížena nebo se nepřizná*“) svědčí o aplikaci správního uvážení, které správní orgán činí s přihlédnutím ke zjištěním týkajícím se jednak sociální situace oběti, dále k tomu, zda se oběť podílela na vzniku škody a rovněž k tomu, jakým způsobem oběť přistoupila k uplatnění svých práv na náhradu vzniklé újmy. K rozhodnutí o snížení či nepřiznání peněžité pomoci přitom není nutné, aby byly uvedené podmínky naplněny kumulativně (viz též Durdík, T., Čírtková, L., Háková, D., Vitoušová, P. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018).
22. V případě žalobkyně založil žalovaný svoji úvahu primárně na zjištění, že *„žadatelka nevyužila možnost uplatnit nárok na náhradu škody proti obv. X, byť byla o této možnosti řádně ze strany orgánů činných v trestním řízení poučena (žalovaný citoval § 43 odst. 3 trestního řádu v poučení na čl. 6-8 trestního spisu) a nic jí v řádném uplatnění nároku na náhradu škody či jiné újmy v trestním řízení proti pachateli, který se na žadatelce po delší dobu trestné činnosti dopouštěl, objektivně nebránilo“*. Žalobkyně tak podle žalovaného *nevyužila ani základní zákonný prostředek k uplatnění nároku na náhradu škody či jiné újmy proti pachateli*.
23. Žalovanému lze přisvědčit v tom, že pod podmínku *„nevyužití všech zákonných prostředků k uplatnění nároku oběti na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli“* nebo jiné k tomu povinné osobě lze jednoznačně podřadit též zjištění, že oběť nepodala řádný a včasný návrh na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v trestním řízení postupem uvedeným v § 43 odst. 3 trestního řádu. Zároveň je však nutno uvést, že tato skutečnost nemusí být postavena najisto pouze z obsahu trestního rozsudku, neboť případné pochybení trestního soudu v tomto ohledu nemůže jít k tíži oběti (poškozeného). Ostatně jakkoli žalovaný na jednu stranu ve vyjádření argumentoval tím, že posouzení otázky řádného a včasného uplatnění nároku na náhradu škody či jiné újmy patří do pravomoci trestního soudu, z obsahu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že se zabýval minimálně otázkou, zda žalobkyně byla o možnosti uplatnění nároku podle § 43 odst. 3 trestního řádu řádně poučena. Případná absence řádného poučení poškozeného o právech ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu by totiž úvahu žalovaného rovněž ovlivnila; v tomto případě však nebylo sporu o tom, že žalobkyně byla v průběhu trestního řízení o právech poškozeného řádně poučena.
24. V řízení o žádosti o poskytnutí peněžité pomoci se postupuje subsidiárně podle správního řádu, ust. § 30 - § 36 zákona o obětech trestných činů zahrnují speciální ustanovení pro toto řízení. Podle § 31 zákona o obětech trestných činů je třeba k žádosti o poskytnutí peněžité pomoci připojit mj. *údaje o škodě nebo o majetkové újmě vzniklé v důsledku trestného činu a o jejím rozsahu, popřípadě o rozsahu, v jakém již škoda nebo nemajetková újmy byla nahrazena, a o úkonech, které oběť učinila k vymáhání náhrady škody nebo nemajetkové újmy*. Žalobkyně ve své žádosti o poskytnutí peněžité pomoci ze dne 25.5.2015 (doručeno žalovanému dne 1.6.2015), podané na formuláři pro tyto účely, v čl. VII uvozeném

předtištěným textem („Uveďte, zda a jakým způsobem jste uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli nebo jiné osobě, která za škodu nebo nemajetkovou újmu odpovídá. Současně uveďte, zda a v jaké rozsahu Vám byla škoda nebo nemajetková újma nahrazena. K žádosti přiložte doklady prokazující uvedené skutečnosti. Tento bod není třeba vyplňovat, pokud nebyl pachatel trestného činu zjištěn“) uvedla: „S nárokem na náhradu škody se připojím v trestním řízení, dosud jsem tak neučinila“.

25. Vzhledem k tomu, že žádost žalobkyně mohl žalovaný v tomto ohledu považovat za jasnou a srozumitelnou, postupoval správně, pokud na základě vyžádaného trestního spisu zjišťoval, zda žalobkyně v trestním řízení svůj nárok poškozené (po podání žádosti o poskytnutí peněžité pomoci, kde uvedla, že tak dosud neučinila) uplatnila, přičemž neshledal, že by tomu tak bylo. Pokud žalobkyně až v žalobě poukazovala na výňatek z protokolu o výslechu svědka ze dne 20.5.2015 (tj. výslechu provedeného ještě před podáním žádosti o peněžitou pomoc), přičemž v později podané žádosti o poskytnutí peněžité pomoci uvedla, že se s nárokem na náhradu škody v trestním řízení dosud nepřipojila, soud tuto její námitku hodnotí jako účelovou, neboť je rozporná s tvrzením samotné žalobkyně ve správním řízení.
26. I přes výše uvedené se soud zabýval obsahem žalobkyní odkazovaného výňatku z protokolu o výslechu svědka z hlediska toho, zda jej bylo možné považovat za řádně uplatněný nárok poškozené ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení platí, že *z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje nebo z jakých důvodů a v jakém rozsahu se uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Důvod a výši škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení je poškozený povinen doložit*. Jak uvedl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 33 Odo 1345/2005, publikovaném v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 5711, musí být z projevu vůle, jímž má být zahájeno adhezní řízení, zřejmé, jakého nároku se poškozený domáhá, v jaké výši, vůči komu a z jakého důvodu. Městský soud v Praze má za to, že jen na základě věty „žádám o náhradu majetkové škody ve výši 600 tis. Kč a dále za nemajetkovou škodu z důvodu, že mám stresovou poruchu, ve výši 240 tis. Kč. Náhradu za poškození počítačů a mobilů nežádám“ by o nároku žalobkyně bez dalších podkladů nemohlo být v adhezním řízení rozhodnuto. Na druhou stranu je však nutno připustit, že nedostatek podkladů pro rozhodnutí nebrání zahájení adhezního řízení, a v daném případě tak bylo dle názoru zdejšího soudu na místě, aby trestní soud žalobkyni případně vyzval k doplnění návrhu o nutné podklady, což se však nestalo.
27. Jakkoliv lze na jednu stranu připustit, že v tomto ohledu mohl trestní soud postupovat ve vztahu k žalobkyni vstřícněji, je nutno na druhou stranu přihlédnout k tomu, že pokud si žalobkyně v době podání žádosti o přiznání peněžité pomoci sama nebyla vědoma toho, že by se se svými nároky v trestním řízení řádně připojila (když v žádosti výslovně uváděla, že tak teprve učiní). S přihlédnutím k obsahu a formě žalobkyní odkazovaného výňatku z protokolu lze za této situace zpochybnit řádnost uplatnění takového nároku. Zároveň je nutno přihlédnout i ke skutečnosti, že žalobkyně byla o svých právech a povinnostech ve smyslu § 43 odst. 3 (několikrát) řádně poučena. K argumentaci žalobkyně týkající se důvodů, pro které se neúčastnila hlavního líčení, pak lze uvést, že tato skutečnost jí nebyla

přičítána k tíži, ostatně řádný návrh na uplatnění svého nároku vůči pachateli mohla vznést kdykoli předtím (i o této skutečnosti byla řádně poučena).

28. Situace, v níž se žalobkyně (jako oběť trestného činu, nadto pečující o nezletilé dítě, t.č. pobývajících v azylovém domě) v době podání žádosti nacházela, byla jistě velmi obtížná. Soud se však v tomto ohledu ztotožňuje se závěrem žalovaného, že v řádném uplatnění nároku poškozené v trestním řízení (ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu) žalobkyni nebránily žádné objektivní překážky; jak již bylo uvedeno výše, nárok mohla žalobkyně uplatnit kdykoli před hlavním líčením (pokud se ho nechtěla účastnit), případně pouze korespondenčně. Pasivita žalobkyně se pak odrazila i do obsahu trestního rozsudku, ve kterém soud rozhodl pouze o nároku na náhradu škody uplatněném ze strany zdravotní pojišťovny, nikoli o nároku žalobkyně.
29. Pokud následně žalobkyně nevyužila ani práva podat odvolání, ačkoli takový opravný prostředek k dispozici měla (měla-li za to, že svůj nárok v trestním řízení řádně a včas uplatnila), jak vyplývá z § 246 odst. 2 trestního řádu (*osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo chybí*), a pokud zároveň neuváděla, že by využila jiný zákonný prostředek k uplatnění svých nároků (např. civilní žalobu), nelze než aprobovat závěr žalovaného, že v případě žalobkyně byla naplněna podmínka pro snížení peněžité pomoci ve smyslu § 29 písm. b) zákona o obětech trestných činů. Možnost využití takového postupu ze strany žalovaného má především funkci motivační, neboť existuje-li šance na to, aby škodu či újmu způsobenou oběti pachatelem trestné činnosti uhradil pachatel, je nutno takovou variantu upřednostnit. Pokud totiž žalobkyně svůj nárok v trestním řízení řádně a včas neuplatnila, stát, na něhož poskytnutím peněžité pomoci přechází nárok oběti na náhradu škody nebo majetkové škody vůči pachateli (§ 33 zákona), má velmi ztíženou pozici. Zároveň je nutno přihlídnout k tomu, že pokud byla žádost žalobkyně doručena žalovanému dne 1.6.2015 a žalovaný si pro účely jejího posouzení musel vyžádat trestní spis, nebyl (z důvodu absence nezbytných podkladů) schopen rozhodnout o žádosti žalobkyně do hlavního líčení (které proběhlo dne 22.7.2015), aby mohl vstoupit do postavení žalobkyně. Řádné a včasné uplatnění nároku žalobkyně ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu tak za daných okolností bylo zcela na žalobkyni.
30. Pokud žalobkyně namítala, že opravné či jiné prostředky k tomu, aby se na pachateli domohla svého nároku, nevyužila z toho důvodu, že *jakékoli následné faktické vymožení náhrady škody na obžalovaném je patrně nerealizovatelné*, jedná se o tvrzení, které nebylo možno postavit na jisto. Je přitom obecně rozdílné v tom, zda oprávněná osoba má k dispozici vymahatelný titul k náhradě škody či jiné újmy, či zda je tato povinnost ponechána na dobrovolném plnění povinného. Rezignaci na získání takového titulu (na základě postupu ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu) je tak nutno přičítat k tíži žalobkyně.
31. K argumentaci obsažené v replice, ve které žalobkyně detailněji poukazovala na obtížnou sociální situaci, v níž se při podání žádosti nacházela, soud nad rámec již uvedeného považuje za vhodné doplnit, že žalovaný si byl této skutečnosti vědom. Zároveň však přihlédl k tomu, že žalobkyně byla vysokoškolsky vzdělanou osobou, u níž bylo možné

předpokládat (na rozdíl od osoby s nižším vzděláním), že bude schopna své nároky vůči pachateli v trestním řízení na základě poučení řádně a včas definovat. Konstatováním informace o dosaženém vzdělání žalobkyně však žalovaný nijak nezpochybnil skutečnost, že žalobkyně měla postavení oběti trestného činu. Ostatně z tohoto důvodu jí byla peněžitá pomoc (byť ve snížené výši) poskytnuta.

32. Na základě shora uvedeného soud považuje za neopodstatněnou námitku žalobkyně, že svůj nárok poškozené ve smyslu § 43 odst. 3 trestního řádu (s odkazem na výňatek z protokolu o výsledku svědka ze dne 20.5.2015) uplatnila řádně a včas. V rámci přezkumu napadeného rozhodnutí, které je založeno na správním uvážení, se soud dále zabýval tím, zda žalovaný nepřekročil nebo nezneužil stanovené meze správního uvážení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.11.2004, č.j. 3 As 24/2004-79, publ. pod č. 739/2006 Sb.). Dospěl přitom k závěru, že řešení přijaté žalovaným, tj. rozhodnutí o snížení peněžitě pomoci, je založeno na zákonem předvídaných důvodech, odpovídá spisovému materiálu a je dostatečně odůvodněno. Za této situace, kdy přijaté řešení zároveň nelze považovat za zjevně nepřiměřené okolnostem věci, není soud oprávněn hodnotit věcnou správnost správního uvážení žalovaného, tj. zda bylo v případě žalobkyně správné přistoupit ke snížení peněžitě pomoci právě o částku odpovídající jedné polovině paušální částky peněžitě pomoci.
33. Soud z výše popsaných důvodů dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Učinil tak bez jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
34. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, jemuž však v řízení žádné náklady nad rámec běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 13. února 2020

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu